

Pravidlá programu

Pravidlá programu Zelená škola na školský rok 2017/2018

Odporúčame pozorne si prečítať tieto pravidlá všetkým, ktorí uvažujú vstúpiť do programu alebo v ňom začínajú pracovať. Predídete tak zbytočným nedorozumeniam alebo komplikáciám v budúcnosti.

Zelená škola je výchovno-vzdelávací program určený pre materské, základné a stredné školy, ktoré chcú **zmeniť seba a svoje okolie**. Cieľom programu je podpora školských komunít, v ktorých si ich členovia vyskúšajú čaro i nástrahy **spolupráce**. Žiaci s pomocou učiteľov a rodičov riešia reálne potreby svojej školy a okolia, čím pomáhajú **k pozitívnej zmene**.

Program na Slovensku koordinuje **Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica**. Národným garantom programu Zelená škola je **sieť environmentálne-výchovných organizácií ŠPIRÁLA**. Medzinárodným garantom je **Nadácia FEE - Foundation for Environmental Education**.

VÍZIA PROGRAMU ZELENÁ ŠKOLA

Chceme vytvárať školské komunity, kde si môžu ich členovia zažiť čaro i nástrahy spolupráce a vyskúšať si svoje sily zoči-voči praktickým výzvam. Škola by mala vytvárať priestor, kde **si mladí ľudia spoločne s učiteľmi a rodičmi rozvíjajú prostredníctvom zážitku tvorivé a kritické myslenie a realizujú inšpiratívne riešenia** environmentálnych a spoločenských výziev. Študenti by mali byť spolutvorcami hodnôt a aktivít na škole. Pretože pokiaľ dokážeme zmeniť školu, dokážeme zmeniť aj svet okolo seba.

ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ

A. Registrácia do programu Zelená škola

Do programu sa môže prihlásiť každá materská, základná a stredná škola na Slovensku.

Postup registrácie:

- Škola ustanoví osobu, pedagóga zodpovedného za koordináciu programu na škole – **koordinátora**
- Vedenie školy a koordinátor programu na škole **sa oboznámia** s nižšie uvedenými pravidlami a metodikou programu
- Koordinátor **vyplní registračný formulár** (v elektronickej forme) **najneskôr do 15. septembra 2017**. Po tomto dátume nie je možné sa na daný školský rok do programu registrovať.

- Na základe vyplnenia tohto formuláru príde na e-mailovú adresu koordinátora automatické potvrdenie o prijatí registrácie do programu. Správa s potvrdením môže byť zaradená aj do priečinku SPAM, preto je vhodné si skontrolovať aj tento priečinok.
- Následne bude do 7 pracovných dní zaslaná **elektronická faktúra**, ktorá je podkladom na zaplatenie registračného poplatku. Faktúru je potrebné uhradiť v dobe jej splatnosti. Do 21 dní bude na adresu školy zaslaná originál faktúra.
- **Škola je považovaná za registrovanú v programe po zaplatení registračného poplatku** (v dobe splatnosti faktúry) vo výške:

Termín registrácie školy do programu a úhrady poplatku	Škola, ktorá bola v šk. roku 2016/2017 zapojená do programu	Škola, ktorá nebola v šk. roku 2016/2017 zapojená do programu
Registrácia do 30.6. , úhrada poplatku do 21.7. 2017	50 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie	70 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie
Registrácia do 31.8. , úhrada poplatku do 21.9.2017	60 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie	80 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie
Registrácia do 15.9. , úhrada poplatku do 7.10.2017	70 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie	90 € + 0,1 € x počet žiakov školy ku dňu registrácie

Registračný poplatok sa vyberá z dôvodu zabezpečenia základných nákladov na koordináciu programu, úhrady medzinárodnej licencie a nákup vlajok. Viac podrobností o dôvodoch platenia registračného poplatku si môžete prečítať [TU](#).

Registrácia do programu platí 1 školský rok. Každá škola, ktorá má záujem v programe pokračovať aj nasledujúci školský rok, sa musí každoročne registrovať do programu.

B. Priebeh programu na škole

Škola zaregistrovaná do programu Zelená škola **realizuje aktivity v rámci certifikačného obdobia**. **Certifikačné obdobie** začína 1. 9. šk. roku, v ktorom škola začína realizovať metodiku 7 krokov a končí najneskôr 30. 6. v roku, v ktorom škola požiadava o certifikát Zelená škola.

Odporúčaná dĺžka certifikačného obdobia je 2 školské roky. Je možné si zvoliť aj jednoročné, trojročné, prípadne dlhšie certifikačné obdobie.

Počas jedného certifikačného obdobia sa škola venuje jednej prioritnej

téme (Zeleň a ochrana prírody, Odpad, Voda, Energia, Doprava a ovzdušie, Zelené obstarávanie a úradovanie).

V danom certifikačnom období škola postupuje podľa metodiky 7 krokov:

- **Kolégium Zelenej školy** - akčná skupina a organizačný garant programu na škole;
- **Environmentálny audit** - analýza súčasného stavu školy vo vybranej téme, ktorá je podkladom pre systematické plánovanie (viď Environmentálny akčný plán);
- **Environmentálny akčný plán (EAP)** - dlhodobejšia vízia školy v environmentálnej oblasti, rozpracovaná na čiastkové ciele a konkrétne aktivity;
- **Monitorovanie a priebežné hodnotenie plnenia akčného plánu** - priebežné monitorovanie priebehu programu na škole a úspešnosti zavádzaných opatrení v rámci naplánovaného EAP;
- **Pro-environmentálna výučba** – zapracovanie environmentálnej výchovy do vyučovania.;
- **Informovanie a spolupráca** - presah environmentálnych aktivít do života školy a jej okolia;
- **Eko-kódex** - žiakmi umelecky stvárnené hodnoty a profilácia školy.

Po realizácii všetkých 7 krokov metodiky škola môže škola požiadať o certifikát Zelená škola a zúčastniť sa záverečného hodnotenia. Po získaní certifikátu začína škola nové certifikačné obdobie, príberá si novú prioritnú tému a znovu realizuje 7 krokov metodiky. Zároveň škola udržiava úroveň environmentálnych opatrení, ktoré dosiahla v predchádzajúcom certifikačnom období.

C. Participácia

Jadrom programu Zelená škola je participácia, ktorá sa realizuje prostredníctvom environmentálnej výchovy. Pod participáciou sa myslí rovnocenné zapojenie všetkých dotknutých strán, najmä však žiakov (v prípade materských a špeciálnych škôl a 1. stupňa ZŠ ide najmä o participácia rodičov, prípadne starých rodičov). Každý zo 7 krokov metodiky by sa mal realizovať participatívnym spôsobom v čo najväčšej miere.

Súčasťou procesu participácie je aj:

- Zisťovanie názorov členov školskej komunity a ich zapracovanie do aktivít
- Vytváranie možností pre žiakov a ostatných členov školskej komunity, aby sa zapájali do plánovania aktivít

- Zapojenie do rozhodovania a spoluzodpovednosti za realizáciu aktivít
 - Informovanie členov školy o činnosti, rozhodnutiach a plánoch školy
- Miera participácie je dôležitým ukazovateľom, ktorý sa na škole sleduje aj počas záverečného hodnotenia. Dosiachnutie dostatočnej miery participácie a samostatnosti žiakov na škole je dlhší proces, na niektorých školách môže trvať dva aj viac rokov.

D. Metodika 7 krokov

- **Vytvorenie kolégia Zelenej školy (odporúčaný termín: do konca októbra):**

riaditeľka/riaditeľ školy vymenuje koordinátorku/koordinátora program Zelená škola, ktorého úlohou je usmerňovať aktivity školy počas certifikačného obdobia a motivovať žiakov i dospelých k spolupráci;

žiaci školy si vyberú svojich zástupcov do kolégia Zelenej školy tak, aby v kolégiu mali nadpolovičnú väčšinu členov (v prípade materských škôl pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci, v prípade špeciálnych základných škôl a škôl 1. - 4. ročník by mali žiakov nahradiť rodičia, poprípade starí rodičia);

členmi kolégia sú okrem žiakov/rodičov/starých rodičov a učiteľov aj zástupca/ovia minimálne jednej z nasledujúcich záujmových skupín: nepedagogickí zamestnanci školy, rodičia, zriaďovateľ, samospráva, mimovládna organizácia a pod.;

žiaci sa priamo podieľajú na plánovaní a realizácii krokov a rozhodnutí, preberajú zodpovednosť za čiastočné úlohy – kolégium by malo fungovať participatívne;

kolégium je hlavným koordinátorom aktivít Zelenej školy, stretáva sa podľa potreby a o svojej činnosti informuje vhodným spôsobom zvyšok školy;

počet členiek/členov kolégia je na zväžení školy. V prípade väčšieho počtu sa odporúča zriadenie tzv. užšieho a širšieho Kolégia;

zoznam členov kolégia je zverejnený na školskej nástenke, prípadne internetovej stránke školy.

- **Environmentálny audit školy (odporúčaný termín: do konca decembra):**

- Environmentálny audit sa realizuje na začiatku každého certifikačného obdobia;
- kolégium koordinuje realizáciu auditu;
- audit sa realizuje podľa poskytnutých pracovných listov;
- na realizácii auditu sa podieľajú najmä žiačky/žiaci, resp. pedagogický, nepedagogický personál školy (ostatný

personál školy mimo koordinátora - v prípade materskej, špeciálnej školy a školy s 1. - 4. ročníkom);

- **povinná aj nepovinná časť pracovných listov auditu sa vyplní len pre vybranú tému Zelenej školy; túto si škola vyberá na základe osobných preferencií školy;**
- **ostatné časti Environmentálneho auditu (mimo vybranej prioritnej témy) odporúčame školám vyplniť pre potreby zisťovania environmentálnych dopadov školy;**
- výsledky auditu sú vhodnou formou prezentované na nástenke, prípadne internetovej stránke školy a pod.

3. Environmentálny akčný plán (EAP) školy (odporúčaný termín: do konca februára)

- Kolégium v spolupráci s vedením školy vypracuje EAP školy minimálne pre jednu vybranú prioritnú oblasť a na celé certifikačné obdobie (odporúčame 2 školské roky). Pre tento účel použije vzorovú tabuľku a inštrukcie uvedené v Metodickej príručke pre školy.
- EAP by mal byť v čo najväčšej miere vypracovaný v spolupráci so žiakmi, t.j. žiaci (v kolégiu/všetci, v prípade materských, špeciálnych základných škôl a škôl 1. - 4. ročník rodičia, poprípade starí rodičia) sa podieľajú na stanovovaní cieľov a aktivít, ktorými sa dané ciele škola snaží dosiahnuť.
- Kolégium (resp. aj ostatní) má mať príležitosť navrhnúť niektoré aktivity EAP, vrátane zapojenia širšej komunity (rodičia, obec, verejnosť).
- Žiaci, resp. rodičia majú zodpovednosť za niektoré úlohy EAP.
- Ciele EAP sú zrozumiteľne naformulované, merateľné a ich splnením na konci certifikačného obdobia sa dosiahne viditeľné zlepšenie vo vybranej prioritnej oblasti.
- Aktivity EAP sú plánované v logickej časovej následnosti s uvedením zodpovedných osôb za ich realizáciu a termínmi realizácie. Počet aktivít je primeraný vzhľadom k ich časovej, realizačnej, finančnej, prípadne personálnej náročnosti.
- EAP je čo najviac prepojený s krokom 5, t.j. obsahuje konkrétne vzdelávacie aktivity, ktoré sú v ideálnom prípade súčasťou rôznych vyučovacích predmetov.
- Kolégium zoznámilo s EAP ďalších členov školy (učiteľov, žiakov, prevádzkových zamestnancov a pod.). EAP je zverejnený na nástenke, prípadne internetovej stránke školy a pod.
- Koordinátorka/koordinátor programu zašle po vypracovaní finálny

návrh EAP svojmu konzultantovi/regionálnemu koordinátorovi. Následne bude škola EAP schválený alebo budú zaslané pripomienky a návrhy na úpravu. Po zapracovaní prípadných pripomienok bude EAP schválený konzultantom/regionálnym koordinátorom.

- Každá škola, ktorá chce žiadať o certifikát programu Zelená škola, musí mať schválený environmentálny akčný plán (EAP) v prvom roku vybraného certifikačného obdobia. Bez schváleného EAP nebude škola pripustená k záverečnému hodnoteniu. Podrobnosti schvaľovania EAP nájdete [TU](#).
- V prípade predĺženia certifikačného obdobia (napríklad z dôvodu nezískania certifikátu) škola doplní ciele a aktivity na ďalší školský rok a pošle EAP na doschválenie. Bez tohto kroku nebude EAP považovaný za schválený.
- EAP musí byť vypracovaný vždy na príslušné certifikačné obdobie. Nie je možné pracovať podľa EAP z minulých školských rokov - EAP musí byť aktualizovaný.

4. Monitorovanie a priebežné hodnotenie plnenia akčného plánu (realizuje sa priebežne po vypracovaní EAP):

- EAP je členmi kolégia priebežne monitorovaný a vyhodnocovaný vyplňaním stĺpca Monitoring/Postupujeme podľa plánu?;
- na realizácii priebežného monitoringu sa podieľajú členovia kolégia (najmä žiaci resp. pedagogický a nepedagogický personál a rodičia);
- vyhodnotením realizovaných aktivít EAP je možné preukázať progres vo vybranej prioritnej oblasti;
- dôvody, pre ktoré neboli splnené niektoré aktivity EAP, sú pri monitoringu vysvetlené;
- kolégium na základe monitoringu v prípade potreby upravuje, resp. dopĺňa aktivity a indikátory v EAP.

5. Pro-environmentálna výučba (realizuje sa priebežne):

- škola má v rámci EAP naplánované výchovno-vzdelávacie aktivity, najmä pre prioritnú oblasť. Sú začlenené viacerými formami do rôznych predmetov a ročníkov.

6. Informovanie a spolupráca (realizuje sa priebežne):

- kolégium zoznámi žiakov a personál školy s programom Zelená škola (vedia o programe)
- škola informuje celú školskú a širšiu komunitu o realizácii aktivít v rámci programu Zelená škola prostredníctvom viditeľne umiestnenej informačnej nástienky a tiež internetovej stránky

školy (špeciálna sekcia stránky venovaná programu Zelená škola)

- informácie o realizácii aktivít v rámci programu sú pravidelne aktualizované
- všetci v škole boli oboznámení s výsledkami environmentálneho auditu, EAP, priebehom monitoringu a hodnotenia, Eko-kódexom (výsledky sú zverejnené minimálne na viditeľne umiestnenej nástenke v škole)
- na realizácii programu sa okrem členov kolégia určitou mierou podieľajú i ďalší učitelia a žiaci/rodičia/starí rodičia
- v škole je viditeľne umiestnená nástenka venovaná aktivitám programu Zelená škola.

7. Eko-kódex (odporúčaný termín: jar druhého roku certifikačného obdobia):

- Kolégium informuje žiakov o význame a celi Eko-kódexu
- Kolégium pripravuje realizáciu Eko-kódexu a zapája do nej ostatných žiakov
- vytvorený Eko-kódex je viditeľne zverejnený v rámci školy

Kompletný návod na praktickú realizáciu metodiky 7 krokov je obsiahnutý v Metodickej príručke pre školy.

E. Metodická podpora

Škola počas certifikačného obdobia môže využívať **rôzne formy bezplatnej metodickej podpory:**

- **metodickú príručku** programu pre školy, metodické príručky k témam - Inšpiromat, pracovné listy - enviro audit školy, príručku pre podporu participácie žiakov,
- **regionálne semináre** pre pedagógov a žiakov,
- vzdelávacie a zážitkové kurzy pre pedagógov a študentov podľa ponuky v aktuálnom školskom roku,
- **konzultačnú** pomoc prideleného konzultanta (pre školy vo svojom prvom certifikačnom období a pre školy, na ktorých a zmenil koordinátor), resp. **regionálneho koordinátora** (školy, ktoré sú vo svojom druhom a viac certifikačnom období),
- informačný servis prostredníctvom e-mailov pre všetkých účastníkov programu,
- internetovú stránku www.zelenaskola.sk.

Školy vo svojom prvom certifikačnom období majú k dispozícii prideleného osobného konzultanta. V prípade nejasností či ťažkostí pri realizácii 7 krokov môže škola požiadať o individuálnu bezplatnú pomoc prideleného konzultanta. Okrem e-mailových, telefonických konzultácií a konzultácií na regionálnych seminároch je možné dohodnúť aj osobnú

návštevu konzultanta na škole.

Školy v druhom a neskoršom certifikačnom období majú k dispozícii regionálneho koordinátora. Môžu ho požiadať o bezplatnú pomoc v prípade otázok či ťažkostí pri realizácii 7 krokov. Konzultácie prebiehajú prioritne e-mailom, telefonicky a na regionálnych seminároch, v prípade potreby je možná aj osobná návšteva na škole.

F. Získanie certifikátu Zelená škola

Program Zelená škola je certifikačný a zapojené školy môžu získať 2 druhy ocenenia:

- 1 Diplom Na ceste k Zelenej škole** - môže získať škola za čiastočnú realizáciu medzinárodnej metodiky „7 krokov“ a rozvoj environmentálnej výchovy prepojenej s praktickými aktivitami školskej komunity.
- 2 Tzn. minimálne:** má zostavené funkčné Kolégium, uskutočnila audit školy, vypracovala akčný plán školy (splnila z neho väčšinu cieľov naplánovaných pre dané obdobie), o svojich environmentálnych aktivitách informovala školskú komunitu a aktívne ju zapájala do aktivít.

Platnosť Diplomu "Na ceste k Zelenej škole" je nasledujúci jeden školský rok, počas ktorého by škola mala splniť ostatné kritériá pre získanie medzinárodného ocenenia. Ak škola počas tohto roka všetky kritériá nespĺní, nezíska následne žiadne ďalšie. Škola môže v jednom certifikačnom období získať tento diplom iba raz. Nie je možné žiadať o diplom dva školské roky po sebe.

- 1 Medzinárodný certifikát a vlajku Zelená škola** - môže získať škola za zvýšenie miery zapojenia žiakov, rozvoj ich samostatnosti, realizáciu kvalitných environmentálnych aktivít a úspešnosť realizácie 7 krokov.

Platnosť medzinárodného certifikátu je 24 mesiacov od jeho udelenia. Škola ocenená vlajkou a certifikátom Zelená škola má právo uvádzať logo Zelená škola na všetkých školských dokumentoch, hlavičkových papieroch, na internetovej stránke školy a propagačných materiáloch školy.

Priebeh a podmienky záverečného hodnotenia:

- Škola, ktorá sa chce v danom školskom roku uchádzať o ocenenie, vyplní elektronickú **žiadosť o záverečné hodnotenie.**
- Hodnotenie prebieha raz ročne, žiadosť je nutné vyplniť do 10.4. príslušného roku. Do 30 dní po vyplnení žiadosti bude škola kontaktovaná za účelom dohodnutia si termínu hodnotiacej návštevy hodnotiteľov.

- Záverečného hodnotenia sa môžu zúčastniť len školy, ktoré majú na dané certifikačné obdobie schválený EAP. EAP by mal byť schválený do 30.6. prvého roka certifikačného obdobia. Podrobnosti schvaľovania EAP nájdete [TU](#).
- Hodnotenie nie je pre školy povinné. Škola žiada o hodnotenie v tom roku, keď to sama uzná za vhodné a keď spĺňa kritéria uvedené v [on-line dotazníku](#). Škola, ktorá v aktuálnom školskom roku nepožiadala o hodnotenie, môže pokračovať v programe registráciou do nového ročníka a pokračovať v rozpracovanom akčnom pláne.
- Ku dňu hodnotiacej návštevy musí mať kolégium Zelenej školy pripravené všetky povinné podklady, ktoré sú uvedené v [Kontrolnom zozname pre hodnotiacu návštevu](#).
- Hodnotitelia majú mať umožnený vstup do všetkých priestorov školy, môžu požiadať o doplňujúce dokumenty a klásť zástupcom školy i žiakom relevantné otázky.
- Kritéria hodnotenia kvality realizácie 7 krokov, ktoré hodnotitelia sledujú počas hodnotiacej návštevy, sú premietnuté do otázok [tohto dotazníka](#).
- Na základe výsledkov hodnotiacej návštevy rozhodne Rada Zelenej školy o udelení, resp. neudelení ocenenia. Rozhodnutie bude doručené každej škole, ktorá sa zúčastnila hodnotenia do konca príslušného školského roka.
- Ocenenie bude škole odovzdané počas slávnostnej certifikácie, ktorá sa uskutočňuje v októbri ďalšieho školského roka. Ak sa škola nezúčastní slávnostnej certifikácie, ocenenie jej bude zaslané poštou.
- V prípade straty alebo poškodenia medzinárodnej vlajky si môže škola objednať novú vlajku, ktorá jej bude zaslaná na dobierku v sume nákupnej ceny a dobierkovej služby.

Predĺženie, ukončenie alebo zrušenie platnosti medzinárodného ocenenia

- **Predĺžiť platnosť získaného certifikátu je možné len pokračovaním v programe** hneď po jeho získaní. Znamená to, že škola musí byť registrovaná v programe aj 2 školské roky nasledujúce po školskom roku, v ktorom získala certifikát.
- Podmienkou predĺženia platnosti medzinárodného ocenenia školy je **udržanie resp. zlepšovanie už zavedených environmentálnych opatrení**. Taktiež výber ďalšej prioritnej témy pre rozpracovanie v environmentálnom akčnom pláne na nové certifikačné obdobie.

Pre kvalitné rozpracovanie novej prioritnej témy do hĺbky a realizáciu potrebných opatrení sa opäť odporúča pracovať v dvojročnom certifikačnom období - 2 školské roky. Každé dva roky sa tak na škole zavedie systém environmentálneho riadenia v novej oblasti.

- Počas nového certifikačného obdobia môže byť na ocenej škole zrealizovaná kontrolná metodická návšteva.
- Platnosť medzinárodného ocenenia končí 24 mesiacov po rozhodnutí Rady Zelenej školy o jeho udelení, ak:
 - sa držiteľ nezaregistruje do programu pre nasledujúci školský rok alebo nezaplatí registračný poplatok,
 - držiteľ nepožiadá o záverečné hodnotenie v nasledujúcom certifikačnom období,
 - držiteľ nesplní požadované kritéria pre udelenie medzinárodného ocenenia v nasledujúcom certifikačnom období.
- Škola dostane písomné oznámenie o ukončení platnosti ocenenia a je povinná vrátiť medzinárodnú vlajku kancelárii programu. Škola zároveň stráca právo používať logo programu v zmysle časti bodu C týchto pravidiel. V prípade, že škola vlajku Eco-Schools nevráti v lehote do 2 mesiacov po doručení písomného oznámenia o ukončení platnosti ocenenia, bude jej fakturovaná pokuta vo výške 100,- EUR.
- Akýkoľvek pokus o podvod pri obhajovaní certifikátu je v rozpore s misiou Zelenej školy a znamená zrušenie platnosti medzinárodného ocenenia - škola o tom dostane písomné oznámenie. Ustanovenia o vrátení medzinárodnej vlajky a strate práva používať logo programu platia ako pri ukončení platnosti medzinárodného ocenenia.

G. Pre materské, špeciálne školy a základné školy s 1. - 4. ročníkom

...platia popísané pravidlá primerane. Aj tieto školy by teda mali prejsť 7 krokov so starostlivým zvážením primeraných cieľov EAP. V prípade týchto škôl je zapojenie detí do niektorých krokov programu menej účinné, preto je potrebné rozvíjať spoluprácu s rodičmi a priateľmi školy.

aktualizované 12.04.2017

Prečo sa platí poplatok?